

Zgromadzenie publiczne to nie tylko protest pod urzędem czy marsz w centrum miasta. To każda sytuacja, gdy grupa ludzi spotyka się w miejscu publicznym, by wspólnie wyrazić opinię, zaprotestować, okazać poparcie albo zwrócić uwagę na ważny temat – lokalny, szkolny czy ogólnopolski. To ważna forma działania obywatelskiego, a zarazem element wolności słowa i prawa do zgromadzeń, które gwarantuje nam Konstytucja.

Ale wolność to także odpowiedzialność. Żeby zorganizować zgromadzenie legalnie i bezpiecznie, musisz znać obowiązujące przepisy, odpowiednio wcześniej zgłosić wydarzenie i zadbać o współpracę z lokalnymi władzami. Różne rodzaje zgromadzeń mają różne zasady – a ich znajomość to klucz do skutecznego działania.

W tej karcie pracy dowiesz się co jest potrzebne do zgłoszenia zgromadzenia publicznego – i jak możesz realnie z tego prawa skorzystać.

KRYTERIA WYKONANIA DZIAŁANIA:

- **UWAGA:** w przypadku tego działania nie jest konieczne zorganizowanie zgromadzenia a jedynie przygotowanie odpowiednich dokumentów
- określenie celów i ram organizacyjnych zgromadzenia;
- identyfikacja ram prawnych, pod które podlega zgromadzenie i koniecznych dokumentów
- przygotowanie gotowego do złożenia zgłoszenia na odpowiednich formularzach

REALIZACJA KROK PO KROKU

1 Wybierz typ zgromadzenia i określ jego cel

Zastanów się, czy planowane wydarzenie będzie pikietą (niewielka grupa w jednym miejscu), demonstracją (większa liczba osób, przemarsz), czy może zgromadzeniem spontanicznym lub cyklicznym. Określ temat i cel zgromadzenia - to podstawa do dalszych działań.

Zgromadzenie zwykłe, **ingerujące w ruch drogowy** (np. przemarsz ulicami miasta, zajęcie pasów ruchu pod pikietę), można zorganizować po uprzednim zawiadomieniu organu gminy.

Zgromadzenie, **które nie będzie powodować utrudnień w ruchu drogowym** (np. odbędzie w parku, pikietą lub przemarsz po chodniku) może być zorganizowane w **trybie uproszczonym**. Zgromadzenia uproszczonego, w przeciwieństwie do zwykłego, nie można zakazać. Z kolei **zgromadzenia cykliczne** muszą być organizowane kilka razy w roku przez tego samego organizatora, w szczególnym celu, np. upamiętnienie ważnych wydarzeń historycznych (przykładem jest Marsz Niepodległości). Do ich organizacji wymagana jest zgoda organu. Zgromadzenie spontaniczne to takie, które powstaje w reakcji na nagłe, nieprzewidywalne wydarzenie związane ze sferą publiczną. Nie wymaga ono żadnych formalności oraz nie może być zakazane.

Wybór rodzaju zgromadzenia zależy od jego celu. Protest przeciwko wycinie drzewa na skwerze najlepiej zorganizować w trybie uproszczonym, a w przypadku nagłej decyzji o likwidacji szkoły – zaprotestuj w formie zgromadzenia spontanicznego.

Zorganizować zgromadzenie może osoba prawna (np. fundacja) lub osoba fizyczna (każdy z nas, o ile ma **18 lat i nie jest ubezwłasnowolniony**). Każdy może natomiast uczestniczyć w zgromadzeniu publicznym.

2 Przygotuj i złóż odpowiednie dokumenty

W zależności od typu zgromadzenia, zgłoś je do odpowiedniego organu:

- Zgromadzenie zwykłe: zgłoszenie do organu gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta).
- Zgromadzenie uproszczone: zgłoszenie do organu gminy lub centrum zarządzania kryzysowego.
- Zgromadzenie cykliczne: zgłoszenie do wojewody.

Do zgłoszenia dołącz zgodę przewodniczącego zgromadzenia na pełnienie tej funkcji oraz jego zdjęcie (dotyczy zgromadzenia zwykłego). W przypadku zgromadzenia cyklicznego opisz cel, liczbę i terminy wydarzeń. Zgłoszenie możesz złożyć pisemnie, ustnie, e-mailem lub faksem. Wzory zawiadomienia o zgromadzeniu zwykłym i uproszczonym dostępne są pod [linkiem](#).

3 Przestrzegaj terminów zgłoszenia

- Zgromadzenie zwykłe należy zgłosić od 30 do 6 dni przed planowaną datą.
- Zgromadzenie uproszczone - od 30 do 2 dni.
- Zgromadzenie cykliczne - najpóźniej 7 dni przed pierwszym wydarzeniem z cyklu.
- Zgromadzenia spontaniczne nie wymagają wcześniejszego zgłoszenia, ale mogą być rozwiązywane przez służby w określonych przypadkach.

4 Zorganizuj przebieg zgromadzenia

Wyznacz przewodniczącego, który będzie odpowiadał za bezpieczeństwo i porządek podczas wydarzenia. Zaplanuj trasę (jeśli to przemarsz), zadбай o informowanie uczestników o zasadach oraz współpracę z policją i przedstawicielami gminy. Przygotuj osoby do pomocy (np. wolontariuszy), które będą wspierać przewodniczącego.

5 Zadбай o bezpieczeństwo i zgodność z prawem

Organizator odpowiada za to, by zgromadzenie przebiegało pokojowo i zgodnie z przepisami. W razie potrzeby przewodniczący ma prawo wyprosić osoby łamiące prawo. Po zakończeniu zgromadzenia uczestnicy powinni się rozejść, a organizator zadbać o porządek.

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

1 Wybór odpowiedniego typu zgromadzenia:

Przed rozpoczęciem przygotowań warto dokładnie przeanalizować, jaki typ zgromadzenia najlepiej odpowiada planowanemu wydarzeniu. To ułatwi spełnienie wymogów formalnych i uniknięcie problemów z urzędem.

2 wypełniania dokumentów i pilnowanie terminów:

Niedopełnienie formalności lub spóźnienie się ze zgłoszeniem może skutkować zakazem organizacji zgromadzenia. Warto przygotować dokumenty wcześniej i sprawdzić, czy są kompletne.

3 Bezpieczeństwo uczestników:

Przewidzenie możliwych zagrożeń i przygotowanie planu działania w razie nieprzewidzianych sytuacji (np. agresja, nagła zmiana pogody) zwiększy bezpieczeństwo i komfort uczestników.

4 Współpraca z władzami i służbami:

Dobra komunikacja z urzędem gminy/miasta oraz policją ułatwi organizację i pozwoli szybko reagować na ewentualne trudności.

5 Odpowiedzialność organizatora:

Organizator ponosi odpowiedzialność za przebieg zgromadzenia, dlatego warto wyznaczyć osoby do pomocy i jasno określić ich zadania.

6 Angażowanie uczestników:

Wybór tematu bliskiego uczestnikom, kreatywne formy wyrażania opinii (np. transparenty, hasła, happeningi) sprawią, że zgromadzenie będzie ciekawsze i bardziej angażujące.

Materiały o zgromadzeniach publicznych - jeśli myślisz o zorganizowaniu zgromadzenia:

- o Praktyczny przewodnik o zgromadzeniach Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka: [prawo-o-zgromadzeniach-przewodnik-08-2017.pdf](#)
- o Prawa legitymowanego/zatrzymanego uczestnika zgromadzenia: [hfpc_ulotka-prawo-zgromadzen_1.pdf](#)

CZAS NA TWOJĄ REFLEKSJĘ!

- Jakie są kwestie, w których jesteś gotowy/a wyrażać swoje zdanie poprzez udział w zgromadzeniu publicznym?
- Jakie są Twoim zdaniem cechy udanego zgromadzenia publicznego?
- Jak oceniasz proces zgłoszenia zgromadzenia - co jest łatwe, co trudne dla "zwykłego obywatela"?

JAK DOKUMENTOWAĆ TO DZIAŁANIE W PORTFOLIO?

- kopia wniosku o zgłoszenie zgromadzenia
- Twoje refleksje (na bazie powyższych pytań do refleksji)